

INSTITUTIONEN FÖR HUMANIORA,
UTBILDNINGS- OCH SAMHÄLLSVETENSKAP

Förskolepedagogik VII

Kursguide

Höstterminen 2024

Kurs: PE113G, Förskolepedagogik VII, 22,5 hp

Kurserna ges inom: Förskolläraryrket, 210 högskolepoäng

Innehåll

Kursledning, kurslag och utbildningsadministration.....	3
Kursens innehåll och struktur.....	4
Delkurs 1: Samverkan med vårdnadshavare, 7, 5 hp	4
Delkurs 2: Verksamhetsförlagd utbildning 3, 7,5 hp.....	5
Delkurs 3: Kritisk pedagogik i förskolan, 7,5 hp	6
Studieformer och examination	7
Frånvaro	7
Examinationsdatum.....	7
Delkurs 1 – Innehåll och genomförande	8
v. 36 – TEMA ”Perspektiv på samverkan”	8
v. 37 – TEMA “Samverkansformer”.....	9
v. 38 – TEMA ”Interkulturellt förhållningssätt”	11
v. 39 – TEMA ”Professionellt förhållningssätt”	12
Delkurs 1 – Uppgifter.....	13
Individuell skriftlig rapport	13
Datainsamling under VFU.....	15
Formativt seminarium	15
Betygskriterier för skriftlig rapport	16
Delkurs 2 – Uppgifter.....	17
Individuell skriftlig uppgift	17
Betygskriterier för skriftlig uppgift	17
Gestaltningssuppgift	18

Kursledning, kurslag och utbildningsadministration

Kursansvarig: Tuula Vuorinen

Delkursansvariga:

Samverkan med vårdnadshavare: Tuula Vuorinen

Verksamhetsförlagd utbildning: Tuula Vuorinen

Kritisk pedagogik: Sara Frödén

Examinator: Oliver St John

Enhetschef: Ann Öhman

Utbildningsadministratör: Olga Jonsson

Kontaktuppgifter: fornamn.efternamn@oru.se

Urkundsadresser till undervisande lärare:

oliver.st-john.oru@analys.orkund.se

lars.erikson.oru@analys.orkund.se

tuula.vuorinen.oru@analys.orkund.se

sara.froden.oru@analys.orkund.se

ricardo.goncalves.oru@analys.orkund.se

Välkommen till studier inom Förskolepedagogik VII

Kursguiden är ett stöd för dig som student och utgår ifrån kursplanen. I kursguiden anges vilka föreläsningar, seminarier och uppgifter som ingår i kursen. Tid och plats anges i schemat som ligger på webben <http://schema.oru.se/> Kursguiden presenterar ett förslag till hur kursens innehåll kan bearbetas. Planering av seminarierna görs till viss del i seminariegruppen. De inplanerade föreläsningarna går dock inte att påverka.

Kursens innehåll och struktur

Förskolepedagogik VII är indelad i tre delkurser: Samverkan med vårdnadshavare, Verksamhetsförlagd utbildning 3 och Kritisk pedagogik i förskolan. Delkurserna Samverkan med vårdnadshavare (SMV) och VFU 3 är integrerade och inleds med ges enligt följande under 10 veckor: 4 veckor SMV + 5 VFU3 + 1 SMV.

Delkurs 1: Samverkan med vårdnadshavare, 7, 5 hp

Delkurs 1 innehåller fyra centrala teman:

Perspektiv på samverkan

Med utgångspunkt i förskollärarens särskilda ansvar för att utveckla samverkan med hemmen, diskuteras och kritiskt värderas relationen mellan vårdnadshavare och förskola ur olika perspektiv. Vidare granskas konsekvenser av dessa perspektiv samt centrala begrepp som kommunikation, kultur, demokratiska rättigheter och inflytande. Dessutom övervägs och konkretiseras olika former för samverkan mellan förskola och vårdnadshavare som förutsättning för barns utveckling och lärande.

Samverkansformer

Olika samverkansformer med vårdnadshavare belyses och värderas i relation till begrepp som lyssnande, tillit, dialog och makt. Inom ramen för en praktiktäta studie inhämtar studenten empiri under VFU, som grund för insikter i olika samverkansformers innehåll och betydelse. Studien inriktas på samverkansformer som arenor för att upptäcka och förstå komplexa förhållanden som både kan stödja och utmana samarbete mellan förskola och hem.

Interkulturellt förhållningssätt

Ett interkulturellt förhållningssätt som en betydelsefull väg att förverkliga förskolan som en social och kulturell mötesplats diskuteras. Begreppet kultur och tendensen att betrakta individuella människor som representanter för sina nationella kulturer problematiseras. Vidare belyses hur normer har etnocentriska utgångspunkter och hur skillnader i föreställningar och förväntningar kring samverkan grundar sig på olika kulturella erfarenheter och värderingar.

Professionellt förhållningssätt

Förskollärarens professionella roll som avgörande för samverkan med vårdnadshavare behandlas. Vidare diskuteras begreppet förskollärares professionalitet och hur ett professionellt förhållningssätt kan realiseras i förskolans praktik, genom anpassad kommunikation och tillitsfulla relationer. Därtill diskuteras förskollärares uppdrag att skapa förutsättningar för vårdnadshavares inflytande och förståelse för utbildningens mål, liksom förskollärares och vårdnadshavares olika roller i förskolan.

Delkurs 1 har följande lärandemål:

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna

- redogöra för vikten av samverkan med vårdnadshavare för barns möjligheter till omsorg, utveckling och lärande,
- belysa och kritiskt granska olika perspektiv på relationen mellan vårdnadshavare och förskola,
- analysera och reflektera över några av förskolans olika samverkansformer med vårdnadshavare,
- redogöra för ett interkulturellt förhållningssätt och resonera om dess betydelse för samarbetet med vårdnadshavare,
- analysera och värdera vad ett professionellt förhållningssätt gentemot vårdnadshavare innebär och hur det kan realiseras i förskolans vardag, och
- självständigt planera, genomföra och redovisa en praktikinlärande studie av vetenskaplig karaktär som bygger på en insamling av data under delkursen verksamhetsförlagd utbildning 3 (VFU 3).

Delkurs 2: Verksamhetsförlagd utbildning 3, 7,5 hp

Delkursen är verksamhetsförlagd och genomförs i en förskola. Under den verksamhetsförlagda utbildningen har studenterna möjlighet att vidga sin förståelse för innehållet i de fyra teman som behandlas i delkurs 1. I linje med förskolans styrdokument vilar dessa teman på antagandet att vårdnadshavares deltagande och inflytande främjar barns möjligheter till omsorg, utveckling och lärande. Temana syftar till att stödja studentens strävan att tillsammans med arbetslaget uppfylla nationella mål gällande samarbetet mellan förskola och hem. I kursen ingår praktiska möjligheter för studenten att fläta samman yrkesmässiga och personliga färdigheter i utvecklandet av ett professionellt förhållningssätt gentemot vårdnadshavare i förskolan.

Inom temat samverkansformer fokuserar studenten med stöd av arbetslaget på några av förskolans centrala samtals- eller kommunikationsformer med vårdnadshavare, såsom vardagliga samtal, inskolningssamtal, vårdnadshavarmöten (föräldramöten) utvecklings-samtal, utmanande samtal, övergångssamtal eller digital kommunikation. Studenten prövar att använda olika vetenskapliga metoder för att samla material som ligger till grund för en praktikinlärande studie kopplad till examinationsuppgiften i delkursen Samverkan med vårdnadshavare. Studenten beskriver sina erfarenheter och upptäckter från sina empiriska undersökningar av de olika samverkansformerna i en individuell skriftlig rapport. Texten behandlar olika samverkansformer som är centrala för måluppfyllande samverkan och tillitsfulla relationer med vårdnadshavare.

Samverkan med vårdnadshavare innebär ett möte mellan olika kulturella föreställningar. Utifrån en differentierad syn på kultur utforskas och utvecklas ett interkulturellt förhållningssätt som ett medel att skapa ömsesidighet och förtroende i kontakten med vårdnadshavare.

Delkurs 2 har följande lärandemål:

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna

- självständigt sätta sig in i forskning som handlar om relationen mellan förskola och vårdnadshavare i en förskolekontext,
- med stöd av arbetslaget observera, dokumentera och analysera informella och formella samtal med vårdnadshavare som samverkansformer inom ramen för en praktiktäna studie och forskningsbaserat lärande,
- förhålla sig professionellt i frågor som rör samverkan med vårdnadshavare och vårdnadshavares delaktighet,
- identifiera och resonera om faktorer som kan påverka samverkan med vårdnadshavare och vilka betydelser dessa har för utveckling av samverkans kvalitet,
- bidra till en positiv samtalsmiljö och orientera sig mot sin kommande roll som samtalsledare, och
- självständigt och kritiskt granska konsekvenser av olika handlingsalternativ i relation till utmaningar som kan uppstå i samarbetet mellan hem och förskola.

Delkurs 3: Kritisk pedagogik i förskolan, 7,5 hp

I delkursen behandlas kritisk pedagogik och förändringsprocesser i förskolan som avser att bidra till att ge alla barn likvärdiga förutsättningar till utveckling och lärande. Ett särskilt fokus riktas mot hur förskollärare kan förstå och förhålla sig till ojämlikheter och maktordningar kopplade till etnicitet, religion och sexuell läggning. Därtill behandlas begreppet intersektionalitet vilket belyser hur olika kategorier och maktordningar samverkar med och utmanar varandra. Delkursen behandlar även hur dessa aspekter knyter an till förskolans lika-behandlingsarbete och uppdraget att motverka olika former av diskriminering och trakasserier. *Mer information om lärandemål, genomförande och examinationer ges vid delkursens start.*

Studieformer och examination

Undervisning i delkurs 1 sker i form av campusförlagda seminarier och föreläsningar, studiegruppsarbeten samt handledning. Kursen bygger i hög grad på studenters frågor, reflektioner och diskussioner kring litteratur och föreläsningar, vilket innebär att det är avgörande att du förbereder dig inför gruppövningar och seminarier samt noggrant planerar din läsning. Delkursernas examinationsformer anges i kursplanen samt presenteras längre fram i kursguiden.

Örebro universitet använder sig av ett system för kontroll av plagiat, Ouriginal (tidigare Urkund) [Ouriginal \(för dig som är student\) - Örebro universitet \(oru.se\)](https://www.ouriginal.se) För information om studenters rättigheter och skyldigheter i samband med plagiatkontroll – se universitetets hemsida, <https://www.ouriginal.se/student/studenters-rattigheter-och-skyldigheter/fusk-och-disciplinarenden/> Bedömning och betygssättning utgår ifrån de mål som formulerats i kursplanen. Delkurserna betygssätts med betygen Underkänd (U), Godkänd (G) och Väl godkänd (VG). Deltagande i seminarierna och VFU 3 är obligatoriskt och betygssätts med Deltagande (DT).

Frånvaro

Frånvaro från ett seminarietillfälle under en delkurs ersätt genom en skriftlig ersättningsuppgift som förbereds och utförs enligt följande:

1. Läs kurslitteraturen till det aktuella seminariet.
2. Författa en text utifrån kurslitteraturen som behandlar de begrepp, teorier och/eller idéer som behandlades under seminariet samt reflektera kring vilken betydelse de kan ha för förskollärares samarbete med barnets vårdnadshavare i förskolan. Texten skrivs i typsnitt Times New Roman, 12 pkt, och ska omfatta 1 ½ - 2 sidor samt en referenslista och laddas upp på anvisad plats på Bb Learn.

Om frånvaron uppgår till högst två tillfällen under delkursen, ersätt det första tillfället enligt ovan, och det andra genom att delta i ett uppsamlingsseminarium. Uppsamlingsseminariet ersätter det andra missade ordinarie seminariet inklusive formativa seminarier. Inför detta uppsamlingsseminarium förbereder du dig genom att göra samma uppgift som ovan och redovisar innehållet samt deltar i samtalet kring det aktuella kursinnehållet. Du ansvarar själv för att anmäla sig till uppsamlingsseminariet (se under nedanstående rubrik). Vid tre eller flera frånvarotillfällen under samma delkurs görs en bedömning av lärare och examinator i varje enskilt fall om, och i så fall hur, frånvaro ska ersättas.

Anmälan till uppsamlingsseminarier görs via mejl till utbildningsadministrationen utbildningsadm.humus@oru.se senast två dagar innan uppsamlingsseminariet. I mejlet ska namnet på kursen/kurskod framgå, samt vilket seminarium som ska kompletteras. Glöm inte att också ange ditt för- och efternamn. Du ansvarar själv för att anmäla sig till uppsamlingsseminariet.

Examinationsdatum

Följande datum gäller för examinationer gäller för delkurs 1 och 2:

Delkurs 1, Samverkan med vårdnadshavare:

- 1) Individuell skriftlig rapport, 7, 5 hp. (Provkod: A001): 8/11–24, 20/12 – 24 samt 13/6 – 25
- 2) Obligatoriskt deltagande i seminarier, (Provkod: A002), sker kontinuerligt (se också ”Frånvaro” ovan). Uppsamlingsseminarium: 27/9 – 24, 20/12 – 24 samt 13/6 – 24.

Delkurs 2, Verksamhetsförlagd utbildning 3:

- 1) Fullgjord VFU, 4, 5 hp, (Provkod: B001).
- 2) Individuell skriftlig uppgift *och* gruppuppgift i form av en gestaltning, 3 hp. (Provkod: B002): 18/10 – 24 (gruppuppgift) och 1/11 – 24 (skriftlig uppgift) samt 20/12 – 24 (båda uppgifterna) och 13/6 – 25 (båda uppgifterna).

Delkurs 1 – Innehåll och genomförande

v. 36 – TEMA ”Perspektiv på samverkan”

Kursintroduktion (Samverkan och VFU3) med Tuula Vuorinen, kursansvarig

Planeringsseminarium med seminarieledare

Övergripande information och indelning i studiegrupper. Ta med kursplan, schema, kursguide och era frågor.

Föreläsning 1

Perspektiv på föräldrasamverkan i förskola och skola med Lars Erikson, lektor i pedagogik, Örebro universitet.

Seminarium 1

Utifrån egna tankar diskuterar ni övergripande perspektiv på relationer vårdnadshavare – förskola och hur dessa kan förstås ur ett historiskt och nutida perspektiv.

Inför seminariet

Seminariet förbereds individuellt. Välj ut några aspekter på relationen vårdnadshavare – förskola som du uppfattar som centrala i den litteratur som ligger till grund för seminariet. Beskriv ditt urval/dessa punkter i ett skriftligt underlag på max en sida. Placera texten i Seminarium 1, inlämningsplatsen ”Perspektiv på samverkan” som finns i Bb Learn, senast **torsdagen 5 september kl. 16.00**. Texten läses av läraren men bedöms och kommenteras inte.

Under seminariet

Ta med din text till seminariet. Var redo att presentera det centrala innehållet av din text som underlag/stimulans för diskussion i en mindre grupp. Ge varandra respons och identifiera tillsammans de perspektiv på samverkan, principer och begrepp från litteraturen som kan bidra till en fördjupad förståelse av innehållet i texterna. Redogör för de viktigaste insikterna i gruppen som underlag för en fortsatt diskussion i den större seminariegruppen.

Obligatoriska texter till seminarium 1:

Broman Tallberg, I. (2013). Föräldrasamverkan i förändring. I A. Harju & I. Tallberg Broman (Red.), *Föräldrar, förskola och skola: om mångfald, makt och möjligheter*

(s. 25–39). Studentlitteratur.

Erikson, L. (2008). Föräldrar och skola - olika innebörder. I Agneta Nilsson (Red.), *Vi lämnar till skolan det käraste vi har. Samarbete med föräldrar en relation som utmanar* (s. 30–39). Myndigheten för skolutveckling.

Läroplan för förskolan, Lpfö2018. (2018). Skolverket.

Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2020). Hem och förskola: Samverkan i förändring (2:a uppl.) (s. 5 – 36). Liber.

SFS (2010:800). *Skollag*.

v. 37 – TEMA “Samverkansformer”

Föreläsning 2

Samverkansformer i förskolan med Tuula Vuorinen, lektor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 2

Ni diskuterar **föreläsningen** och den lästa litteraturen samt föreslår riktlinjer för en kommunikativt kompetent samtalsledare.

Inför seminariet

Läsningen av Markström och Simonsson (2018) delas upp inom studiegruppen (SG) på valfritt sätt. Övrig litteratur till seminariet läses av alla.

Föreställ er att ni har fått i uppdrag av Örebro kommun att producera en sammanställning av riktlinjer för introduktions/inskolningssamtal (SG 1), föräldramöten (SG 2), utvecklingssamtal (SG 3), och dagliga mötet vid lämning och hämtning (SG4) på förskolan som skulle kunna användas av förskolepersonal. Med utgångspunkt i veckans litteratur, föreläsning och personliga erfarenheter, ska varje studiegrupp sammanställa 8 - 10 väsentliga och strategiska riktlinjer för framgångsrika samtal/möten (er tilldelade samtalsform). Riktlinjerna ska täcka in olika delar av samtalsformen både det principiella och det praktiska, det som förebygger problem och det som främjar ett positivt samtal. Riktlinjerna ska förklaras och motiveras med hänsyn till litteraturen för seminariet och läroplanens innehåll.

Under seminariet

Tvärgrupper formas så att varje grupp består av studenter som fokuserade på olika samtalsformer. Varje student presenterar och motiverar riktlinjerna för sin studiegrupps samtalsform till de andra studenterna i gruppen. Med avstamp i era presentationer ska ni sedan arbeta fram 10 viktiga riktlinjer för en förskollärares roll som kommunikativt kompetent samtalsledare med vårdnadshavare. I denna process ska ni överväga och argumentera för era val i relation till seminariets litteratur. Förbered en kort presentation av tvärgruppens utarbetade riktlinjer som ges till seminariegruppen som underlag för jämförelser och diskussion.

Efter seminariet

En skriftlig version av era framtagna *Riktlinjer för förskollärare som samtalsledare* publiceras i mappen Seminarium 2, diskussionsforum med samma namn på BbLearn innan nästa kurs-tillfälle.

Obligatoriska texter till seminarium 2:

- Jonsdottir, F., & Nyberg, E. (2013). Erkännande, empowerment och demokratiska samtal. I A. Harju & I. Tallberg Broman (Red.) *Föräldrar, förskola och skola: Om mångfald, makt och möjligheter* (s. 59–77). Studentlitteratur.
- Markström, A-M., & Simonsson, M- (2018). *Utvecklingssamtal: Kommunikation mellan hem och förskola* (s. 27 – 150). Studentlitteratur.
- Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2020). *Hem och förskola: Samverkan i förändring* (s. 37 – 93). Liber.

Seminarium 3

Ni formulerar och tar ställning till kritiska påståenden kring samtalsformer, kommunikation men vårdnadshavare och maktrelationer.

Inför seminariet

Diskutera (i studiegruppen) normer, normbrott och privilegier utifrån era egna erfarenheter i vardagen och relaterat till föräldrasamverkan i förskolan. Vad är en norm? Vilka normer kring föräldraskap/föräldrasamverkan synliggörs i förskolan? Vilka privilegier kan vårdnadshavare som utgör normen få i förskolan? Hur synliggörs normbrott (avvikelser från normen) i förskolan och vilka konsekvenser kan det få när det gäller föräldrasamverkan? Exemplifiera!

Under seminariet

Under seminariet genomförs övningen ”Ett-steg-fram”. Övningen syftar till att:

- 1) Synliggöra och utmana normativa föreställningar med utgångspunkt i diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning, ålder) då det är vanligt att ta utgångspunkt från normativa föreställningar när man tvingas skapa sig en bild utifrån begränsad information. Det ”vanligaste” blir det ”normala” och kanske också vägledande i olika situationer eftersom tanken ”det brukar vara så” lätt leder till tanken ”det bör vara så”.
- 2) Synliggöra de privilegier som följer med att utgöra normen.
- 3) Utifrån era insikter och diskussioner, sammanställ en handlingsplan för ”jämlig föräldrasamverkan” i förskolan (ca en sida i punktform). Följande frågor kan stimulera era idéer/arbete:

På vilket sätt kan förskollärare utforma föräldrasamverkan så att alla föräldrar känner sig representerade, välkomna och väl till mods i situationer som innefattar samverkan? Stöd: ”tänk tvärtom” (t ex hur skulle förskolan kunna arbeta för att främmandegöra och exkludera normbrytande vårdnadshavare i samverkanssituationer).

Hur kan förskolan arbeta för att stärka vårdnadshavares känsla av delaktighet och gemenskap i förskolan?

Hur kan förskollärare arbeta för att vårdnadshavare ska kunna hålla ”jämna steg” med varandra i förskolan?

Efter seminariet

Publicera era sammanställningar i mappen Seminarium 3, Diskussionsforum Jämlik föräldrasamverkan på Bb Learn innan nästa kurstillfälle så får ni möjlighet att ta del av varandras idéer.

Obligatoriska texter till seminarium 3:

- Eckeskog, L. (2020). *Kommunikation med vårdnadshavare. En professionell kompetens i förskolan* (s. 9 – 45). Studentlitteratur.
- Einarsdóttir, J., & Jónsdóttir, A. H. (2019). Parent-Preschool Partnership: Many Levels of Power. *Early Years: An International Journal of Research and Development*, 39(2), 175-189.
- Ljungberg, C. (2013). Om utvecklingssamtal och maktrelationer. I Anne Harju & Ingegerd Tallberg Broman (Red.) *Föräldrar, förskola och skola: Om mångfald, makt och möjligheter* (s. 139–154). Studentlitteratur.
- Markström, A-M. & Simonsson, M. (2018). *Utvecklingssamtal – kommunikation mellan hem och förskola* (2:a uppl.). (s. 27 – 38, 101 – 114). Studentlitteratur.
- Sandberg, A. & Vuorinen, T. (2020). *Hem och förskola: Samverkan i förändring* (s. 94 – 130). Liber.

v. 38 – TEMA ”Interkulturellt förhållningssätt”

Föreläsning 3

Interkulturellt perspektiv på samverkan med vårdnadshavare med Oliver St John, lektor i pedagogik, Örebro universitet.

Seminarium 4

Ni redogör för hur ett interkulturellt arbetssätt i förskolan presenteras i litteraturen och vilken betydelse det kan ha för samverkan med vårdnadshavare med olika bakgrund.

Inför seminariet

1. Läs och reflektera över seminariets litteratur i relation till interkulturalitet.
2. Summera varje texts kunskapsbidrag till ett interkulturellt förhållningssätt.

Under seminariet

Varje studiegrupp får en del av litteraturen att redovisa. Varje studiegrupp granskar och diskuterar litteraturen tillsammans och besvarar följande frågor:

1. Vilka är litteraturens centrala begrepp, bärande idéer och huvudslutsatser?
2. Hur definierar eller föreställer litteraturen ett interkulturellt perspektiv/förhållningssätt.
3. Vad säger litteraturen om hur ett interkulturellt arbete kan utvecklas i förskola?
4. Vilka möjligheter och utmaningar lyfter litteraturen fram med kulturanpassade kommunikations- och samarbetsformer med förskolans olika ”målgrupper”?

Med stöd av digitala medel, whiteboard eller poster, förbered en presentation för andra i seminariegruppen (max 8 minuter) av det ni kom fram till.

Obligatoriska texter till seminarium 4:

- Anderstaf., S., Lecusay., R., & Nilsson., M. (2021) 'Sometimes we have to clash': how preschool teachers in Sweden engage with dilemmas arising from cultural diversity and value differences. *Intercultural Education*, 32(3), 296-310.
- Antony-Newman, M. (2019). Parental involvement of immigrant parents: a meta-synthesis. *Educational Review*, 71(3), 362–381.
- Conus., X., & Fahrni., L. (2019). Routine communication between teachers and parents from minority groups: an endless misunderstanding?, *Educational Review*, 71(2), 234-256.
- Eckeskog, L. (2020). *Kommunikation med vårdnadshavare. En professionell kompetens i förskolan* (Kap. 4, s. 43–67). Studentlitteratur.
- Enö, M. (2013). Kommunikation och samverkan i mångkulturella skolor. I A. Harju & I. Tallberg Broman (Red.), *Föräldrar, förskola och skola: ommångfald, makt och möjligheter* (s. 41–58). Studentlitteratur.
- Riddersporre, B. & Stier, J. (2019). *Interkulturellt arbete i förskolan. Med läroplanen som grund* (s. 5–88). Natur & Kultur.

v. 39 – TEMA ”Professionellt förhållningssätt”

Föreläsning 4

Professionellt förhållningssätt i samverkan med föräldrar med Tuula Vuorinen, lektor, Örebro Universitet

Seminarium 5

Ni utforskar och föreställer er vad ett professionellt förhållningssätt innebär och medför för en förskollärares dagliga arbete. Seminariet behandlar komplexa förhållanden som kan uppstå i samarbetet mellan hem och förskola samt professionellt förhållningssätt som rör samverkan med vårdnadshavare och vårdnadshavares delaktighet.

Inför seminariet

Genomför (individuellt) en analys av seminarielitteraturen för att skapa förståelse för vad ett professionellt förhållningssätt betyder för förskollärares samarbete med vårdnadshavare. Redogör för resultatet i en kort text (förslagsvis en sida) där du formulerar ditt svar utifrån dessa tre frågor, ”Vad kännetecknar ett professionellt förhållningssätt i samverkan med vårdnadshavare?”, ”Vilka kvaliteter eller kompetenser kan relateras till ett professionellt förhållningssätt?” och ”Hur kan förskollärare utveckla ett professionellt förhållningssätt i det dagliga mötet och kommunikationen med vårdnadshavare?”.

Under seminariet

Seminariegruppen delas in i mindre grupper. Varje grupp får en fallbeskrivning som beskriver ett dilemma eller en svår situation som kan uppstå för förskollärare i samverkan med vårdnadshavare. Gruppen diskuterar tillsammans hur de skulle agera professionellt i situationen. Era redogörelser av ett professionellt förhållningssätt och läroplan (Lpfö 2018) kan vara ett stöd i diskussionerna.

Varje grupp formulerar därefter ett dilemma som ges till en annan grupp för fortsatt

diskussion. Seminariet avslutas med att respektive grupp presenterar sina fallbeskrivningar och ger förslag på agerande/respons. Vi diskuterar sedan tillsammans de förslag som getts med fokus på ett professionellt förhållningssätt inom förskollärares uppdrag.

Efter seminariet

Reflektera gärna enskilt eller med en kurskamrat över vad du lärde dig från diskussionerna kring fallbeskrivningar om ett professionellt förhållningssätt.

Obligatoriska texter till seminarium 5:

Eckeskog, L. (2020). *Kommunikation med vårdnadshavare. En professionell kompetens i förskolan* (Kap. 5–7, s. 69–126). Studentlitteratur.

Riddersporre, B. & Stier, J. (2019). *Interkulturellt arbete i förskolan. Med läroplanen som grund* (s. 89–158). Natur & Kultur.

Seminarium 6

Ni genomför en workshop kring kvalitativ analys där underlaget består av svar på den fråga som besvarades under introduktionen.

Inför seminariet

Diskutera i studiegruppen vilka perspektiv och/eller teoretiska begrepp som ni identifierat i kurslitteraturen och hur de skulle kunna vara användbara i en analys som har fokus på samarbete och kommunikation mellan hem och förskola.

Under seminariet

Seminariegruppen delas in i mindre grupper där ni analyserar de skriftliga svar som getts till frågan som ställdes i samband med kursintroduktionen.

Efter seminariet

En beskrivning av hur ni i studiegruppen genomförde er analys, i kronologisk ordning, publiceras i Bb Learn.

Delkurs 1 – Uppgifter

Delkurs 1 examineras genom en skriftlig rapport (7,5 hp) som genomförs som en praktisk-närastudie. I uppgiften ingår att samla empiriskt material under den verksamhetsförlagda utbildningen samt aktivt deltagande under ett formativt seminarium.

Individuell skriftlig rapport

I examinationsuppgiften ska den studerande planera och genomföra en praktisknära studie som bidrar med kunskap om kommunikation och samarbete med vårdnadshavare, och också bidrar till den egna utvecklingen som förskollärare. Du kan välja mellan två fokus, antingen genomför du en kartläggning av förskolans samtliga samverkansformer *eller* så fördjupar dig i en samverkansform, till exempel utvecklingssamtal eller det dagliga mötet i hallen.

Den skriftliga rapporten ska behandla förskolans samverkansformer som förutsättningar för förskollärares uppdrag att samarbeta med vårdnadshavare, utifrån gällande styrdokument och relevant forskning. I uppgiften ingår att samla empiriskt material (genom enkät, observation eller intervju) som bearbetas för att få fram ett resultat (t.ex. i form av teman eller tabeller) och tolka det med hjälp av lämpliga perspektiv (t.ex. ett interkulturellt perspektiv, ett

praktiskt/symboliskt perspektiv på kommunikation, ett partnerskapsperspektiv) och/eller begrepp (t.ex. kommunikationsarbete, pedagogisering, professionell kompetens). Dessutom innebär uppgiften att med stöd i litteratur resonera kring och värdera kommunikationens- och samtalsformernas betydelse för främjandet av samverkan mellan vårdnadshavare och förskollärare. Enligt kursplanen tillkommer det 150 sidor valbar litteratur i delkursen som stöd för examinationsuppgiften. Litteraturen söker ni i huvudsak själva via universitetsbibliotekets databaser. Litteraturen ska bestå av vetenskapliga artiklar, licentiatuppsatser och/eller doktorsavhandlingar som behandlar ditt valda fokus, fördjupar resonemang eller tillför ett användbart perspektiv på samverkan mellan vårdnadshavare och förskola.

Uppgiften består av två olika delar med olika inlämningsdatum. Den första delen lämnar du in via Bb Learn innan du påbörjar din verksamhetsförlagda utbildning den 27 september. Du lämnar in uppgiften i sin helhet (Del 1 och Del 2) via Bb Learn vid kursen slut den 8 november enligt de instruktioner som anslås inför inlämning. Du fortsätter bearbeta och genomföra ändringar i Del 1 inför den slutliga inlämningen (se disposition nedan).

Rapporten skrivs och redovisas individuellt. Texten ska skrivas inom ramen för de krav och kriterier som gäller för vetenskapliga texter. Texten skrivs i Times New Roman, 12 pkt och med 1,5 radavstånd. Referenshantering ska följa APA 7. Texten omfattar 3200 – 3600 ord (min/max), utöver framsida och referenslista.

Disposition (del 1)

Inledning - där vikten av samverkan med vårdnadshavare för barns omsorg, utveckling och lärande adresseras dels generellt, dels specifikt relaterat till de/den samverkansform som utgör fokus i din rapport.

Syfte och frågeställning – där en avgränsad beskrivning av studiens syfte och frågeställning ges som är riktats mot ditt valda fokus.

Bakgrund – där det valda perspektivet/en eller begreppet/en belyses och kritiskt granskas. Förskolans uppdrag samt tidigare forskning kring ditt valda fokusområde adresseras också i det här avsnittet. Tematisera innehållet och använd underrubriker.

Metod – där valet av datainsamlingsmetod, genomförande och bearbetning av insamlat material skrivs fram på ett tydligt sätt i kronologisk ordning. Vid den första inlämningen presenteras avsnittet i futurum d v s vad du avser att göra, inför den slutliga inlämningen ändras tempusformen till preteritum då du i stället beskriver vad du gjort.

Disposition (del 2)

Resultat - där det empiriska materialet har bearbetats och analyserats i relation till egen vald frågeställning samt valt perspektiv och/eller begrepp. Innehållet presenteras i tematiserad form och illustreras med citat, alternativt tabeller och/eller diagram.

Diskussion – där förskolans kommunikations- och samverkansformer samt förskollärares professionella förhållningssätt gentemot vårdnadshavare diskuteras i relation till resultatet som tidigare presenterats. I diskussionen återkopplar du till den bakgrund som tidigare getts samt tidigare forskning. Här visar du också hur förskolans samverkansformer kan utvecklas och hur ett professionellt förhållningssätt kan realiseras och utvecklas i förskolan.

Datainsamling under VFU (ingår i den skriftliga rapporten i delkurs 1)

En viktig uppgift som examineras inom ramen för delkursen SMV är att samla in data för den praktiska studien. Välj en datainsamlingsmetod för att generera empiriskt material till studien som kan besvara studiens frågeställning. Möjliga metoder för datainsamling kan vara frågeformulär/enkät, enskilda intervju/samtal, fokusgrupper (med förskollärare eller vårdnadshavare), systematisk eller deltagande observation samt analys av dokument såsom den enskilda förskolans riktlinjer eller handlingsplaner. Det är studiens syfte och frågeställning(ar) som avgör vilken metod som kan användas.

Handledning gällande examinationsuppgiften erbjuds v. 41 (se Kronox och Bb Learn)

Formativt seminarium

Seminarier syftar till att skapa förutsättningar för en formativ bedömning av examinationsuppgiften, vilket innebär att du får kommentarer som du kan använda dig av i den fortsatta bearbetningen av innehållet i examinationsuppgiften (rapporten).

Inför seminariet

Varje text får två kommentatorer. Författarna skickar den text som ska kommenteras till kommentatorerna och seminarieledaren senast **tisdagen den 5 november**, kl. 9.00. Betygskriterierna för delkursen ska utgöra underlag för läsarens kommentarer (se nedan) och minst tre konstruktiva förslag inför fortsättningen ska ges. Sammanställ dina kommentarer konstruktiva förslag för fortsättningen skriftligt i punktform och ta med till författare och seminarieledare vid seminarietillfället. Schema och gruppindelning gällande det formativa seminariet finns på Bb Learn i mappen Seminarium 7.

Under seminariet

Seminariet sker indelat i mindre grupper, vilket innebär ca 4 deltagare per grupp. Varje text kommenteras av två andra studenter under cirka 15 minuter. Under seminariet finns möjlighet att fråga och resonera om vetenskapligt skrivande.

Efter seminariet

Du reviderar och utvecklar din text utifrån den respons du fick. Den slutliga versionen lämnas in på följande sätt:

- Skriv ditt namn i texten
- Döp filen till ditt namn
- Skicka filen till din seminarieledares Urkundadress
- Lägga filen på angiven plats på Bb Learn senast den 8 november 2023, kl. 23.59.

Betygskriterier för skriftlig rapport

A. Val av innehåll

- Studenten planerar, genomför och redovisar en praktknära studie.
- Studenten analyserar en av förskolans olika samverkansformer med vårdnadshavare i relation till förskolan uppdrag att samarbeta med vårdnadshavare
- Studenten använder sig av en vetenskaplig metod för att samla in empiriska materialet för studien under verksamhetsförlagd utbildning 3 (VFU 3).

B. Vetenskapligt förhållningssätt

- Studenten beskriver problem, syfte och frågeställning i överensstämmelse med studiens fokus och avsikt
- Studenten presenterar relevant bakgrund i form av styrdokument, tidigare forskning och teoretiska redskap
- Studenten beskriver studiens valda metod, genomförande av datainsamling och bearbetning av det empiriska materialet
- Studenten redogör för studiens empiriska resultat
- Studenten diskuterar resultatets betydelse och värde i relation till tidigare forskning och med stöd av centrala begrepp och perspektiv

C. Litteraturförankring

- Studenten använder minst 5 av kursens obligatoriska texter som en integrerad dimension av studien
- Studenten använder minst 150 sidor valbar vetenskaplig litteratur för att utvidga och berika studien.

D. Formalia

- Studenten skapa en tydlig struktur och koherent resonemang i texten.
- Studenten bearbetar texten språkligt så att innehållet tydligt framgår.
- Studenten refererar i enlighet med APA 7.

För betyget **Godkänd** ska ovanstående kriterier vara uppfyllda. För betyget **Väl godkänd** skall den studerande uppfylla samtliga kriterier för betyget Godkänd samt:

- Visa en fördjupad förståelse och kritiskt granska kunskapsområdet samverkan med vårdnadshavare utifrån den egna empirin, begrepp och/eller perspektiv och för självständiga resonemang kring innehållet.

Delkurs 2 – Uppgifter

Delkurs 2 innefattar förutom bedömningen av den verksamhetsförlagda utbildningen som på sker på plats i förskolan (4,5 hp) även en individuell skriftlig uppgift och gruppuppgift i form av en gestaltning (3 hp).

Individuell skriftlig uppgift

Den skriftliga VFU uppgiften syftar till att stödja studentens lärprocesser under VFU kring samverkan med vårdnadshavare och bidra med teoretiska perspektiv och ett vetenskapligt förhållningssätt. Studenten ska kritiskt värdera forskningsrön om föräldrasamverkan i förskolan relaterat till det egna förhållningssätt samt egna, och andras, praktiska erfarenheter av att samarbeta och kommunicera med vårdnadshavare under den verksamhetsförlagda utbildningen.

I uppgiften ska nedanstående innehåll och frågor behandlas:

- 1) Redogör för dina VFU erfarenheter av att samarbeta och kommunicera med vårdnadshavare.
- 2) Hur svarar forskning om samverkan med vårdnadshavare mot dina VFU erfarenheter kring samarbete och kommunikation med barnens vårdnadshavare?
- 3) För resonemang kring identifierade likheter/skillnader mellan dina VFU:erfarenheter och tidigare forskningsresultat.

Texten planeras och skrivs individuellt och omfattar ca 1000 ord exklusive referenser. Texten skrivs i Times New Roman, 12 pkt och med 1,5 radavstånd. Referenshanteringen ska följa APA7. Uppgiften ska lämnas in på angiven plats på Bb Learn senast 1 november, kl. 23.59.

Betygskriterier för skriftlig uppgift

- Studenten värderar forskningsrön om samverkan med vårdnadshavare utifrån VFU erfarenheter.
- Studenten resonerar kring sin värdering av forskning som handlar om relationen mellan förskola och vårdnadshavare.
- Texten kännetecknas av en tydlig struktur och koherent resonemang.
- Texten är språkligt bearbetad så att innehållet tydligt framgår.
- Referenser hanteras i enlighet med APA 7

För betyget **Godkänd** ska alla ovanstående kriterierna uppfyllas.

För **Väl godkänd** ska den studerande uppfylla samtliga kriterier för betyget Godkänd samt:

- kritiska och självständiga resonemang förs om identifierade skillnader och likheter mellan forskning och praktik relaterat till samverkan med vårdnadshavare.

Gestaltungsuppgift

Gestaltungsuppgiften består i att genomföra ett fiktivt föräldramöte om 30 - 40 minuter med temat "Föräldrasamverkan" där ni som grupp föreställer ett arbetslag och kurskamraterna föreställer deltagande vårdnadshavare. Syftet med föräldramötet är synliggöra hur ni på er (fiktiva)förskola arbetar för att stärka samarbetet mellan hem och förskola. Ni ska därför synliggöra och motivera de samarbets- och kommunikationsformer som er förskola praktiserar och också synliggöra och motivera behovet av föräldrasamverkan mer generellt.

Följande områden ska beröras under mötet:

- förskolans samarbets- och kommunikationsformer, både fysiska och digitala
- vårdnadshavares möjligheter till insyn, delaktighet och inflytande

Organisera mötet på ett sätt som kan bidra till att vårdnadshavarna uppfattar mötet i sig som meningsfullt och intressant utifrån ett deltagarperspektiv. Ta stöd av kurslitteratur och era erfarenheter från den verksamhetsförlagda utbildningen i planering och genomförande (inga hänvisningar till litteratur ska dock göras under själva gestaltningen!).

Betyg:

Gestaltungsuppgiften är en del av VFU examinationsformer som tillsammans med en individuell skriftlig uppgift omfattar 3 högskolepoäng. Som betyg på VFU 3 II används Underkänd (U), Godkänd (G), Väl godkänd (VG).

Gestaltungsuppgift genomförs fredagen den 18 oktober vid universitet (se sal i Kronox)